

Avain Asumisoikeus Oy

y-tunnus 1951766-7

Lautatarhankatu 8 B

00580 Helsinki

Viite

Selvityksenne 28.8.2020

tietosuojavaltuutetun toimistolle (dnro
3050.182.18)

Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätös avainasunnot.fi verkkosivuston evästekäytännöistä

Yritys, jota päätös koskee

Avain Asumisoikeus Oy (jäljempänä myös yhtiö)

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jäljempänä myös Traficom) katsoo, että Avain Asumisoikeus Oy on rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, jäljempänä myös SVPL) 205 §:n 1 momenttia, kun sillä ei ennen alkuvuotta 2020 ole ollut käytössä lain vaatimusten mukaista menettelyä käyttäjän suostumuksen saamiseksi sitä edellyttävien evästeiden käyttämiselle, jolloin pätevää suostumusta evästeille ei ole saatu.

Lisäksi Traficom katsoo, että Avain Asumisoikeus Oy on rikkonut SVPL 205 §:n 1 momenttia myös alkuvuoden 2020 jälkeen käytössä olleen menettelyn osalta, kun se on käytössä olleesta suostumusmekanismista ja käyttäjän tekemistä valinnoista huolimatta asettanut käyttäjän päätelaitteelle myös sellaisia evästeitä, jotka olisivat edellyttäneet suostumusta.

Avain Asumisoikeus Oy on kuitenkin korjannut edellä mainittuja menettelyjään oma-aloitteisesti, joten Traficomilla ei ole enää syytä velvoittaa yhtiötä korjaustoimenpiteisiin kyseisten laiminlyöntien osalta.

Päätöksen laatimisen ajankohtana avainasunnot.fi-sivustolla on kuitenkin edelleen puutteena, että evästeisiin annettavaa suostumusta ei ole mahdollista peruuttaa niin, että sillä olisi tosiallinen vaikutus evästeiden toimintaan. Traficom katsoo, että tältä osin Avain Asumisoikeus Oy rikkoo edelleen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 1 momenttia, kun ei-välttämättömille evästeille annettavan suostumuksen pätevyyden vaatimukset eivät täyty kaikilta osin.

Traficom velvoittaa SVPL 330 §:n 1 momentin nojalla Avain Asumisoikeus Oy:n korjaamaan avainasunnot.fi-verkkosivuston evästekäytäntöjä siten, että suostumuksen peruuttaminen tosiasiallisesti vaikuttaa suostumuksen perusteella asetettuihin SVPL 205 §:n 1 momentin mukaisiin ei-välttämättömiin evästeisiin, jotta evästeiden käyttöön annettava suostumus täyttää pätevän suostumuksen vaatimukset.

Avain Asumisoikeus Oy:n tulee toimittaa Traficomille selvitys niistä korjaavista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tämän päätöksen johdosta kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista. Selvityksen voi toimittaa sähköisessä muodossa Traficomien kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@traficom.fi. Selvityksessä tulee mainita asian diaarinumero Traficom/12651/09.00.01/2021.

Asian vireille tulo

Asian taustalla on alun perin tietosuojavaltuutetun toimistolle 10.6.2018 tehty asiakasyhteydenotto evästeiden käytössä havaitusta epäkohdasta. Asiaa on selvitetty tietosuojavaltuutetun toimistossa, mutta tietosuojavaltuutetun toimisto ei ole antanut asiassa ratkaisua. Asia on siirretty Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille 16.6.2021, sillä Helsingin hallinto-oikeus on 8.4.2021 antamiensa kahden ratkaisun (H1515/2021 ja H1516/2021 / diaari 20801/2020 ja 20848/2020) yhteydessä katsonut Traficomin olevan toimivaltainen viranomaisen evästesääntelyyn ja evästeiden käytön valvontaan liittyvissä kysymyksissä, mihin kuuluu evästeiden käyttöä koskevien suostumusten tulkinta ja arviointi.

Tehdyn yhteydenoton mukaan www.avainasumisoikeus.fi-sivustolla, joka nykyään toimii osoitteessa avainasunnot.fi, on kerätty kävijöistä henkilötietoa ilman että tiedon keräämistä on selkeästi tuotu esille ja erityisesti ilman että kävijälle on annettu yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR)¹ mukaisesti oikeus kieltää henkilötietojen kerääminen. Yhteydenottajan mukaan Avain Asumisoikeus Oy:n sivustolla on ollut käytössä Google Analytics -palvelu kävijöiden yksilöimiseen ja jäljittämiseen ja Avain Asumisoikeus Oy:n verkkosivut ovat kirjoittaneet yksilöiviä evästeitä (cookies) käyttäjän jäljittämiseksi. Yhteydenoton mukaan evästeet lasketaan GDPR-asetuksen mukaisesti henkilötiedoksi ja että GDPR-asetuksen mukaan tällaisen henkilötiedon keräämiseen tarvitaan suostumus käyttäjältä, ns. "cookie consent", jonka mukaisesti käyttäjä voi kieltää tietojen keräämiseen, mikä ei ole ollut mahdollista Avain Asumisoikeus Oy:n verkkosivuilla. Asiakas on vaatinut tietosuojavaltuutetun toimistoa käynnistämään GDPR-asetuksen mukaisen sanktiointiprosessin Avain Asumisoikeus Oy:tä vastaan.

Asian käsittely

Traficom on lähettänyt asiaa koskevan selvityspyynnön Avain Asumisoikeus Oy:lle 20.1.2022, johon yhtiö on toimittanut vastauksensa 4.2.2022. Traficom on arvioinut sivuston evästekäytäntöjä vierailemalla sivustolla selvityspyynnön laatimisen aikana ja annettua selvitystä arvioidessaan. Traficom on toimittanut Avain Asumisoikeus Oy:lle lisäselvityspyynnön annetun selvityksen arvioinnissa ilmenneiden havaintojen johdosta 21.2.2022, johon yhtiö on toimittanut vastauksen 28.3.2022. Traficomilla on asiaa arvioitaessa ollut käytettävissään myös tietosuojavaltuutetun toimiston Avain Asumisoikeus Oy:lle 25.6.2020 ja 18.8.2020 lähettämät selvityspyynnot sekä yhtiön näihin 28.8.2020 antama vastaus.

Traficom on ensimmäisellä selvityspyynnöllään pyytänyt Avain Asumisoikeus Oy:ltä selvitystä siitä, millaisia evästeitä ja niiden kaltaisia tekniikoita on käytössä avainasunnot.fi -sivustolla ja mitkä niistä ovat yhtiön arvion mukaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205.2 §:n tarkoittamalla tavalla välttämättömiä ja mitkä sellaisia, joiden käyttö edellyttää käyttäjän suostumusta. Lisäksi on pyydetty selvitystä siitä, millä tavoin käyttäjältä pyydetään sivustolla suostumusta evästeiden käyttöön. Edelleen pyydettiin selvitystä, miten sivusto toimii, jos käyttäjä ei hyväksy evästeitä tai on teknisesti estänyt niiden käytön kokonaan. Yhtiötä pyydettiin myös kuvaamaan, miten käyttäjän on myöhemmin mahdollista peruuttaa antamansa suostumus tai muuttaa evästeiden suhteen tekemiään valintoja, sekä sitä, miten suostumuksen peruuttaminen tai muuttaminen vaikuttaa jo tallennettuihin evästeisiin ja niiden käyttöön erityisesti analytiikan osalta.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus)
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom Kyberturvallisuuskeskus • PL 320, 00059 TRAFICOM • p. 029 534 5000 • Y-tunnus 2924753-3 • www.kyberturvallisuuskeskus.fi

Avain Asumisoikeus Oy on kertonut antamassaan selvityksessä, että 10.6.2018 saapuneen yhteydenoton aikaan sivustolla on ollut vielä vanha evästekäytäntö, joka ei ole vastannut laajuudeltaan nykyistä evästesääntelyä. Yhtiö kertoi korjanneensa evästekäytäntöä alkuvuodesta 2020. Käytössä olevista evästeistä yhtiö kertoo, että sivustolla on käytössä neljään eri kategoriaan luokiteltuja evästeitä: välttämättömät, toiminnalliset, tilastolliset ja markkinointi, joista välttämättömät evästeet liittyvät sivuston perustoiminnallisuuksiin ja tekevät sivustosta käyttökelpoisen. Yhtiön antamassa selvityksessä kerrotaan, että evästeet, jotka eivät ole välttämättömiä, liittyvät toiminnallisiin, tilastollisiin tai markkinoinnillisiin tarpeisiin ja että kyseiset evästeet vaativat käyttäjän suostumusta. Yhtiö on selvityksessä listannut evästeet, jotka kuuluvat edellä mainittuihin kategorioihin.

Siitä, miten käyttäjältä pyydetään avainasunnot.fi-sivustolla suostumusta, Avain Asumisoikeus Oy on kertonut, että sivustolla käytössä olevassa evästeidenhallintaratkaisussa käyttäjä voi hyväksyä kaikki evästeet tai hyväksyä vain välttämättömät evästeet tai valita ne ei-välttämättömät evästeet, jotka hän hyväksyy. Selvityksessä on kerrottu, että muiden kuin välttämättömien evästeiden osalta valinta ei ole automaattisesti täytetty ja selvitykseen on liitetty myös kuvia evästeidenhallintaratkaisusta.

Siihen, miten sivusto toimii, jos käyttäjä ei hyväksy evästeitä tai on teknisesti estänyt evästeiden käytön kokonaan, yhtiö on kertonut, että mikäli käyttäjä ei hyväksy ei-välttämättömiä evästeitä, ei tietoja kerätä käyttäjän käyttämistä päätelaitteista ja käyttäytymisestä palvelussa. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi tiedot siitä, miltä sivulta käyttäjä on saapunut palveluun, mitä selainta käyttäjä käyttää tai milloin ja mitä palvelun osiota käyttäjä on selannut. Jos taas kaikki evästeet ovat estettynä käyttäjän selaimen asetuksissa, sivusto ei välttämättä toimi enää oikein, koska aivan kaikkien evästeiden estäminen estää myös välttämättömien evästeiden toiminnan.

Suostumuksen peruuttamisesta ja jo tehtyjen valintojen muuttamisesta Avain Asumisoikeus Oy on kertonut, että käyttäjän on milloin tahansa mahdollista muuttaa evästeasetuksiaan avainasunnot.fi-sivuston Tietosuoja-sivulla, josta löytyy linkki evästabannerin hallintapaneeliin, minkä kautta voi avata evästabannerin uudestaan ja muuttaa tai peruuttaa luvan. Mikäli käyttäjä muuttaa valintaansa, tietoja lähetään eri palveluihin annetun luvan tai suostumuksen tason mukaisesti. Esimerkkinä on kerrottu, että mikäli käyttäjä kieltää markkinointievästeet, ei tietoja lähetetä Facebookiin tämän jälkeen. Evästeluvan taso tallennetaan evästemekanismin omaan evästeeseen ja tätä käytetään varmistamaan oikea taso. Yhtiötä oli pyydetty kuvaamaan erityisesti sitä, miten käyttäjän evästevalinnat ja suostumuksen peruuttaminen vaikuttavat sivustolla käytössä oleviin analytiikkaevästeisiin ja tähän yhtiö on vastannut, että evästeiden käytön kieltävät evästevalinnat ja suostumuksen peruuttaminen erityisesti tilastollisten ja markkinoinnin evästeiden osalta estävät näiden evästeiden käytön, jolloin niitä ei luonnollisesti voi hyödyntää analytiikan seurantaan, tilastointiin tai mihinkään muuhunkaan tarkoitukseen.

Traficom on 8.4.2022 varannut asianosaisille mahdollisuuden lausua Traficomien päätösluonnoksesta ennen päätöksen antamista. Kumpikaan asianosaisista ei toimittanut lausuntoa päätösluonnokseen.

Päätöksen perustelut

Asiaa koskevat säännökset ja määräykset

Evästeiden käytön edellytyksistä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan:

Evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö on sallittua palvelun tarjoajalle, jos käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa ja palvelun tarjoaja antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietojen sellaista tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu tallentaminen ja käyttö on sallittua ainoastaan palvelun vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

SVPL 205 §:llä on saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 5 artiklan 3 kohta. Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan kyseisessä direktiivissä sovelletaan direktiivin 95/46/EY sisältämiä määritelmiä. Kyseinen direktiivi on kumottu ja korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta eli EU:n yleisellä tietosuoja-asetuksella. SVPL 205 §:n 1 momentissa tarkoitettulla käyttäjän suostumuksella tarkoitetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 mukaisesti mitä tahansa vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen.

Evästeiden käytössä on lisäksi huomioitava Helsingin hallinto-oikeuden 8.4.2021 antamat kaksi ratkaisua (H1515/2021 ja H1516/2021 / diaari 20801/2020 ja 20848/2020), joiden yhteydessä hallinto-oikeus on kumonnut Liikenne ja viestintävirasto Traficomien aiemman tulkinnan siitä, että käyttäjä voisi antaa suostumuksensa SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisten ei-välttämättömien evästeiden käyttöön internet-selaimen asetuksien kautta.

Lisäksi on huomioitava Euroopan unionin tuomioistuimen 1.10.2019 asiassa C-673/17² antama ratkaisu, jonka mukaan evästeiden käytölle annettu suostumus ei ole pätevä, jos se annetaan verkkosivuille sijoitetulla valmiiksi rastitetulla ruudulla. Ratkaisun mukaan palveluntarjoajan on myös ilmoitettava käyttäjälle evästeiden toiminta-aika ja tieto siitä, saavatko kolmannet osapuolet mahdollisuuden käyttää evästeitä.

SVPL 303 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla on valvoa 205 §:n noudattamista. Lain 313 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. SVPL 315 §:n 1 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. SVPL 330 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa.

² <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-673/17>

Asian arviointi

Aiemman käytännön arviointi

Asiakkaan vuonna 2018 tekemän yhteydenoton mukaan Avain Asumisoikeus Oy:n verkkosivustolla, joka nykyään toimii osoitteessa avainasunnot.fi, on kerätty kävijöistä henkilötietoa ilman, että tiedon keräämistä on selkeästi tuotu esille ja erityisesti ilman että kävijälle on mahdollistettu EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti oikeus kieltää henkilötietojen kerääminen. Asiakas on maininnut yhteydenotossaan Google Analytics -palvelun, jonka käytöstä johtuen Avain Asumisoikeus Oy:n nettisivut ovat kirjoittaneet yksilöiviä evästeitä (cookies) käyttäjän jäljittämiseksi. Yhteydenottajan mukaan tällaisen henkilötiedon keräämiseen tarvitaan käyttäjän suostumus ja käyttäjälle pitäisi myös mahdollistaa tietojen keräämisen kieltäminen, mikä ei ole ollut mahdollista Avain Asumisoikeus Oy:n nettisivuilla.

Arvioitaessa vastaavanko Avain Asumisoikeus Oy:n verkkosivuston evästekäytännöt lain asettamia vaatimuksia, on huomioitava, että SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisesti yleinen edellytys evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentamiselle ja käytölle on, että käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa, ellei kyseessä ole sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 2 momentissa tarkoitettu tallentaminen tai käyttö, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Avain Asumisoikeus Oy on tietosuojavaltuutetun toimistolle vuonna 2020 antamassaan selvityksessä kuvannut, että tuolloin käytössä on ollut pop-up ikkuna, jossa käyttäjälle on kerrottu sivustolla käytettävien evästeiden sivuston käyttökokemuksen parantamiseksi, käytön tilastoimiseksi ja sisällön ja mainonnan kohdentamiseksi. Ikkunassa on annettu ainoana vaihtoehtona hyväksyä evästeet ja siinä on lisäksi ollut linkki evästekäytäntöön, missä on kerrottu, että käyttäjän on mahdollista koska tahansa estää evästeiden käyttö kokonaan tai osittain muuttamalla selaimen asetuksia. Tietosuojavaltuutetun toimistolle annetusta selvityksestä ei käynyt ilmi, onko selvityksessä kuvattu käytäntö ollut käytössä jo vuonna 2018. Yhtiö on antamassaan selvityksessä lisäksi kertonut, että verkkosivuston evästekäytäntöä ollaan tuolloin oltu päivittämässä sellaiseksi, että käyttäjille annetaan jatkossa selkeämmät ja monipuolisemmat mahdollisuudet hallita evästeiden keräämistä ja että tämä käytäntö on ollut tarkoitus ottaa tuotantoon arviolta loppuvuodesta 2020.

Evästeisiin annettavan suostumuksen on täytettävä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset suostumuksen edellytykset ollakseen pätevä. Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 alakohdan mukaan rekisteröidyn suostumuksella tarkoitetaan mitä tahansa vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 32 kohdan mukaan toimi voisi esimerkiksi olla se, että rekisteröity rastittaa ruudun vieraillessaan internetsivustolla. Suostumusta ei pitäisi voida antaa vaikenemalla, valmiiksi rastitetuilla ruuduilla tai jättämällä jokin toimi toteuttamatta. Lisäksi samassa kohdassa on todettu, että suostumuksen olisi katettava kaikki käsittelytoimet, jotka toteutetaan samaa tarkoitusta tai samoja tarkoituksia varten. Jos käsittelyllä on useita tarkoituksia, suostumus olisi annettava kaikkia käsittelytarkoituksia varten. Tämän on evästeiden osalta tulkittu tarkoittavan sitä, että silloin kun evästeitä

käytetään useisiin toisistaan poikkeaviin käyttötarkoituksiin tulisi suostumusta pyytää kutakin tarkoitusta varten.

Tietosuojavaltuutetun toimistolle annetun selvityksen perusteella Avain Asumisoikeus Oy on aiemmin yhdistänyt useita käsittelytarkoituksia samaan suostumukseen eikä siten ole yrittänyt pyytää erillistä suostumusta kuhunkin tarkoitukseen. Lisäksi evästeiden hyväksyntä on ollut edellytyksenä palvelun käytölle. Euroopan tietosuojaneuvosto (EDPB) on 05/2020 päivitettyssä suostumusta koskevassa ohjeistuksessaan³ todennut, että suostumus voidaan katsoa vapaasti annetuksi vain silloin, kun palveluihin ja toimintoihin pääsyn edellytyksenä ei ole käyttäjän suostumus tietojen tallentamiseen käyttäjän päätelaitteelle tai sille jo tallennettuihin tietojen käyttämiseen. Ohjeessa on annettu esimerkkinä tilanne, jossa verkkosivuston sisältöä pääsee käyttämään vain napsauttamalla "Hyväksy evästeet", ilman että rekisteröidylle tarjotaan todellista valintamahdollisuutta. Suostumus ei siten ole vapaaehtoinen ja pätevä, kun palvelun tarjoaminen perustuu siihen, että rekisteröity napsauttaa "Hyväksy evästeet" -painiketta.

Traficom katsoo, että suostumusta ei tällaisessa tilanteessa voida katsoa vapaaehtoisesti ja yksilöidysti annetuksi ja Avain Asumisoikeus Oy:n aiempi käytäntö, missä käyttäjälle ei ole annettu muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä kaikki sivustolla käytössä olleet evästeet, on siten rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 1 momenttia. Avain Asumisoikeus Oy on Liikenne- ja viestintävirastolle antamansa selvityksen alussa kertonut, että Avain Asumisoikeus Oy:llä on ollut alkuperäisen yhteydenoton aikaan 10.6.2018 sivustollaan vielä vanha evästekäytäntö, joka ei ole vastannut laajuudeltaan nykyistä evästesääntelyä ja että käytäntöä on korjattu vuonna 2020. Muilta osin virastolle annetussa selvityksessä on kuvattu yhtiön nykyistä evästekäytäntöä.

Asiakas on yhteydenotossaan erityisesti maininnut sivustolla käytössä olleet analytiikkaevästeet. Kuten Liikenne- ja viestintävirasto on myös 13.9.2021 julkaistussa palveluntarjoajille suunnatussa ohjeistuksessa⁴ tulkinnut evästeitä koskevan sääntelyn osalta, analytiikkaevästeitä ei voida yksiselitteisesti katsoa käyttäjän näkökulmasta sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt, koska käyttäjä ei todennäköisesti käytä palvelua siksi, että haluaa toimintaansa seurattavan ja useimpien palvelujen on myös mahdollista toimia, vaikka analytiikkaa ei olisikaan käytössä. Traficomien tulkinta on lisäksi, että jos analytiikkaevästeet haluttaisiin katsoa kyseessä olevan palvelun tarjoamisen kannalta ehdottoman välttämättömiksi eli poiketa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 2 momentin mukaisesti suostumuksen pyytämisestä, tulisi palveluntarjoajan esittää menettelylle selkeät perusteet ja lisäksi huolehtia käyttäjän yksityisyyden suojaamisesta esimerkiksi varmistamalla, ettei analytiikan avulla kerättyjä tietoja jaeta kolmansille osapuolille tai, että niistä ei ole tunnistettavissa yksittäistä kävijää. Myös Euroopan tietosuojaneuvosto (EDPB) on 2/2019 julkaisemassaan ohjeessa⁵ käsitellyt tietojen keräämistä palvelun parantamista varten ja todennut, että useimmiten palvelun tai käyttäjien käyttäytymisen yksityiskohtiin liittyvien organisatoristen mittarien keruuta ei voida pitää tarpeellisena palvelun tarjoamiseksi, sillä palvelu voitaisiin tarjota, vaikka kyseisiä henkilötietoja ei käsiteltäisi. EDPB on myös katsonut, että käsittely pyydetyn palvelun tarjoamiseksi ei olisi yleisesti asianmukainen laillinen peruste palvelun parantamista tai uusien toimintojen kehittämistä varten olemassa olevassa

³ https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_fi.pdf

⁴ https://stage.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Ev%C3%A4steohjeistus_palveluntarjoajille.pdf

⁵ https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines-art_6-1-b-adopted_after_public_consultation_fi.pdf

palvelussa. EDPB:n näkemyksen mukaan palveluntarjoajan on kuitenkin mahdollista käyttää käsittelyn perusteena vaihtoehtoisia laillisia perusteita, kuten suostumusta.

Yhtiön korjaavat toimenpiteet ja lisäselvityksen pyytäminen

Avain Asumisoikeus Oy ei ole Liikenne- ja viestintävirastolle antamassaan selvityksessä esittänyt, että tilastollisiin tarpeisiin liittyvät evästeet olisivat ehdottoman välttämättömiä käyttäjän pyytämän palvelun tarjoamiseksi. Sen sijaan yhtiö on kertonut sivuston nykyisessä evästekäytännössä luokittelevansa kyseiset evästeet suostumusta edellyttäviin evästeisiin ja niiden olevan oletuksena pois päältä sivustolla. Avainasunnot.fi-sivuston nykyisessä evästesuostumusten hallintamekanismissa tarjotaan käyttäjälle mahdollisuus hyväksyä kaikki evästeet tai hyväksyä vain välttämättömät evästeet tai valita kategoriottain ne ei-välttämättömät evästeet, jotka hän hyväksyy.

Liikenne- ja viestintävirasto huomioi asian arvioinnissa Avain Asumisoikeus Oy:n menettelynsä tekemät korjaukset. Virasto kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että toisin kuin yhtiö on antamassaan selvityksessä kertonut, sivustolle saavuttaessa päätelaitteelle näytti ennen minkäänlaisten valintojen tekemistä tallentuvan sellaisiakin evästeitä, jotka yhtiö on listannut antamassaan selvityksessä suostumusta edellyttäväksi. Tällaisia evästeitä ovat gid, giosg_gssid_6369, giosg_chat_id_6369, giosg_gid_6369 ja pll_language. Kyseiset evästeet on myös evästemekanismissa evästeistä annettavissa tarkemmissa tiedoissa luokiteltu "Toiminnalliset" ja "Tilastolliset" evästekategorioiden alle, joiden mekanismi antaa ymmärtää olevan pois päältä, vaikka tosiasiaa evästeet on tässä kohtaa laitteelle jo asetettu.

The screenshot shows a web browser window with the Avain website. A cookie consent dialog is displayed in the foreground, asking for consent to use cookies. The dialog includes a 'HYVÄKSYN VAIN VÄLTÄMÄTTÖMÄT EVÄSTEET' button and a 'HYVÄKSYN KAIKKI EVÄSTEET' button. Below the buttons are four toggle switches for 'Välttämättömät', 'Toiminnalliset', 'Tilastolliset', and 'Markkinointi'. The 'Toiminnalliset' and 'Tilastolliset' toggles are currently turned off. In the background, the developer console is open, showing a list of cookies. The cookies listed include 'gid', 'giosg_gssid_6369', 'giosg_chat_id_6369', 'giosg_gid_6369', and 'pll_language', all of which are categorized as 'Strict' or 'Lax' and are currently set to 'No'.

Traficom kiinnitti lisäksi huomiota siihen, että myöskään suostumuksen peruuttaminen ei vaikuttanut toimivan yhtiön kertomalla tavalla. Avain Asumisoikeus Oy oli antamassaan selvityksessä kertonut, että evästeiden käytön kieltävät evästevalinnat ja suostumuksen peruuttaminen estävät näiden evästeiden käytön, jolloin niitä ei voisi enää hyödyntää mihinkään tarkoituksiin. Traficomien havainto asiassa oli kuitenkin, että mikäli käyttäjä antaa ensin suostumuksensa ei-välttämättömille evästeille ja käy sitten muuttamassa tekemiään evästevalintoja ja peruuttamassa tällaisiin evästeisiin annetun suostumuksensa, vaikuttaisi siltä, että

esimerkiksi analytiikkaevästeet eivät kuitenkaan poistu tai niiden voimassaoloaika muutu tämän toimenpiteen seurauksena. Traficomien käsitys asiassa on, että niin kauan, kun eväste on olemassa ja voimassa, sitä ja sen sisältämää tietoa voidaan edelleen hyödyntää.

Edellä mainituista havainnoista johtuen Traficom katsoi tarpeelliseksi pyytää Avain Asumisoikeus Oy:ltä vielä lisäselvitystä asiassa. Lisäselvityspyynnöllä kysyttiin myös mihin toimenpiteisiin yhtiö aikoo ryhtyä mahdollisien tehtyihin havaintoihin liittyvien puutteiden korjaamiseksi. Avain Asumisoikeus Oy toimitti vastauksensa lisäselvityspyyntöön Traficomille 28.3.2022.

Evästeiden luokittelua koskevaan kysymykseen Avain Asumisoikeus Oy on vastannut korjanneensa havaitun ongelman siitä, että sivusto asetti ennen käyttäjän suostumuksen antamista sellaisiakin evästeitä, jotka oli luokiteltu suostumusta edellyttäväiksi. Yhtiö on kertonut, että vaikka evästeet oli suostumusten hallintamekanismeissa luokiteltu oikeisiin evästekategorioihin, ei varsinaisia evästeitä ollut määritetty toimimaan oikein, sillä osa evästeistä ladattiin suoraan sivustolta ilman viittausta käyttäjän antamaan suostumukseen. Lisäksi osa evästeistä ladattiin Google Tag Managerin kautta niin ikään ilman käyttäjän suostumusta. Tämä johtui yhtiön kertoman mukaan evästeiden hallintaratkaisun palveluntarjoajan vaihtamisesta, koska evätesuostumustyökalun käyttöönotto oli jäänyt edelliseltä palveluntarjoajalta puolitiehen. Yhtiön selvitykseen oli liitetty kuvankaappauksia evästeiden toiminnasta korjauksen jälkeen. Traficom on käynyt tarkastelemassa evästeiden käyttäytymistä avainasunnot.fi-sivustolla uudelleen ja Traficomien arvion mukaan korjauksen jälkeen evästeiden käyttö vaikuttaisi toimivan yhtiön lisäselvityksessään kertomalla tavalla.

Traficomien lisäselvityksen toinen osa koski suostumuksen peruuttamista tai valintojen muuttamista ja niiden vaikutusta SVPL 205 §:n 1 momentin mukaisiin ei-välttämättömiin evästeisiin ja erityisesti analytiikkaevästeisiin. Traficom pyysi tarkempaa selvitystä siitä, miten valintojen muuttaminen tai suostumuksen peruuttaminen tosiasiallisesti vaikuttavat käytössä oleviin suostumusta edellyttäviin evästeisiin, kun varsinaiset näihin liittyvät eväsetiedostot vaikuttivat kuitenkin jäävän selaimen myös valintojen muuttamisen jälkeen. Avain Asumisoikeus Oy kertoo antamassaan lisäselvityksessä, että evätesuostumuksen muuttaminen muuttaa teknisesti hyväksynnän, mutta hyväksynnän muuttaminen ei vaikuta evästeisiin niin, että suostumuksen muuttaminen poistaisi tai ylikirjoittaisi laitteelle aiemmin tallennetut eväsetiedot. Samoin kuin evästeiden luokitteluun liittyvän kysymyksen osalta, tämä johtuu yhtiön mukaan siitä, että suostumustyökalun käyttöönotto jäi keskeneräiseksi heidän edelliseltä evästeidenhallinnan palveluntarjoajaltaan. Yhtiö on kertonut selvittävänsä asiaa ja ratkaisuvaihtoehtoja ja aikovansa korjata tämänkin havaitun puutteen mahdollisimman pian.

SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisesti yleinen edellytys evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentamiselle ja käytölle on, että käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa, ellei kyseessä ole kyseisen lain 2 momentissa tarkoitettu välttämätön tallentaminen tai käyttö käyttäjän pyytämän palvelun tarjoamiseksi. Kuten asiassa saadussa lisäselvityksestä käy ilmi, Traficomien havainto siitä, että sivustolla on käytetty myös ei-välttämättömäksi katsottavia evästeitä ennen kuin käyttäjä on antanut näiden käytölle suostumuksensa, pitää paikkaansa. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom katsoo, että Avain Asumisoikeus Oy on rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 1 momenttia, kun se on käytössä olleesta suostumusmenettelystä ja käyttäjän tekemistä valinnoista huolimatta asettanut käyttäjän päätelaitteelle sellaisiakin evästeitä, jotka olisivat edellyttäneet käyttäjän suostumusta.

Avain Asumisoikeus Oy:n antaman lisäselvityksen mukaan yhtiö on kuitenkin korjannut menettelyään ja muuttanut sivuston evästekäytäntöjä niin, että avainasunnot.fi-sivustolla on sivustolle saavuttaessa oletusarvoisesti päällä vain sivuston toiminnan kannalta välttämättömät evästeet ja että käyttäjän on mahdollista jatkaa sivuston käyttöä pelkästään näillä tai vaihtoehtoisesti antaa erikseen suostumuksensa ei-välttämättömille evästeille, kuten tilastollisiin ja markkinointitarkoituksiin käytettäville evästeille kategoriakohtaisesti. Näiden muutosten myötä Traficom ei ole enää tarpeen velvoittaa yhtiötä korjaamaan sivuston toimintaa evästeiden luokittelun ja luokittain annettavan suostumuksen toimivuuden osalta.

Suostumuksen peruuttaminen tai tehtyjen valintojen muuttaminen

Yhtiön antaman lisäselvityksen mukaan evästeisiin liittyvän suostumuksen peruuttaminen tai valintojen muuttaminen ei kuitenkaan toimi tavalla, joka johtaisi laitteelle aiemmin tallennettujen eväsetietojen poistamiseen tai ylikirjoittamiseen. Yleisen tietosuoja-asetuksen suostumuksen edellytyksiä koskevan 7 artiklan 3 kohdan mukaan silloin kun käsittely perustuu suostumukseen, rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, milloin tahansa, ja tästä mahdollisuudesta tulisi ilmoittaa rekisteröidylle ennen suostumuksen antamista. Lisäksi suostumuksen peruuttamisen on oltava yhtä helppoa kuin sen antaminen. Avain Asumisoikeus Oy on kertonut antamassaan lisäselvityksessä selvittävänsä asiaa ja tulevansa korjaamaan asian mahdollisimman pian, kun ratkaisuvaihtoehto löytyy.

Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Koska päätöksen laatimisen ajankohtana edellä mainittua puutetta ei vielä ole korjattu, Traficom katsoo, että myös tältä osin Avain Asumisoikeus Oy on rikkonut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 1 momenttia, kun evästeisiin annettavaa suostumusta ei ole mahdollista peruuttaa niin, että sillä olisi tosiasiallinen vaikutus ei-välttämättömien evästeiden toimintaan. Traficom katsoo siis, että pätevän suostumuksen edellytykset eivät täyty kaikilta osin ja näin ollen Avain Asumisoikeus Oy tulee velvoittaa korjaamaan edellä lainvastaiseksi todettu menettely. Traficom katsoo, että kahta kuukautta voidaan pitää kohtuullisena aikana tarvittavien muutosten tekemiseen.

Päätöksen noudattamisen seurantaan varten Liikenne- ja viestintävirasto Traficom velvoittaa Avain Asumisoikeus Oy:n antamaan kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista Traficomille selvityksen niistä korjaavista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tämän päätöksen johdosta.

Sovelletut säännökset

Laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) 205 § 1 ja 2 mom., 315 § 1 mom., 330 § 1 mom.

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 8 §:n mukaisesti. Valitusohjeet toimitetaan tämän päätöksen liitteenä.

Heidi Kivekäs
Yksikönpäällikkö, Turvallisuussäätely-yksikkö

Tiina Ahponen
Erityisasiantuntija

Liitteet Valitusosoitus

Tiedoksi Ilmoituksen tekijä